

Nr 692

Av herr **Helén**, i anledning av från fullmäktige i riksbanken inkommen framställning angående dispositionen av överskotten från riksbankens rörelse.

I bankofullmäktiges skrivelse till bankoutskottet av den 1 mars 1962 föreslås på s. 17 att en särskild riksdagens kommitté skall utarbeta och framlägga förslag till riktlinjer och bestämmelser för den kommande jubileumsdonationens användning i forskningens tjänst. Den föreslagna utredningskommittén bör enligt fullmäktiges mening icke bindas av särskilda direktiv i vidare mening än som framgår av fullmäktiges egen skrivelse och som naturligen följer av uppdragets art.

Det är enligt min mening oklart i vad mån förslagsställarna härvid beaktat de speciella problem som kommer att uppstå sedan donationen trätt ut i livet i förhållande till redan nu existerande institutionella former för stödet till svensk forskning. Av uttalanden som gjorts i samband med meddelandet om den föreslagna donationen har det framgått att det synes vara bankofullmäktiges mening att den nya fonden skall utgöra ett nettotillskott till det allmännas stöd åt forskningen. De former som hittills använts i fråga om stödet åt forskningen torde emellertid inte utan särskilda garantier förbli oberörda av den nya finansieringsformen. Det måste för dem som i snävare mening företräder den statsfinansiella besparingsaspekten vid budgetens uppgörande och fastställande bli naturligt att hänvisa till att utöver stöd över åttonde huvudtiteln (direkt exempelvis i form av inrättande av forskartjänster och indirekt via anslagen från statens forskningsråd) även bidrag från riksbankens jubileumsfond och den s. k. malmbolagsfonden står till forskningens förfogande. I ett sådant läge uppkommer lätt det resultatet att forskningen inte tillföres något nettotillskott genom avsättandet av medel till en riksbankens jubileumsfond utan kanske rent av en tendens att göra forskningens villkor ännu osäkrare än nu genom att fasta tjänster över åttonde huvudtiteln kommer att förvägras förtjänta forskare med hänvisning till deras möjligheter att erhålla tillfälliga bidrag från någon av fonderna.

Det borde dock vara möjligt för den utredande kommittén att åstadkomma en gränsdraging och arbetsfördelning mellan här nämnda stödformer. Att i detalj beskriva hur en sådan gränsdraging skall ske låter sig icke utan ingående utredning göra, men det är min uppfattning att en fond av föreslagen typ i något större utsträckning än övriga stödformer skulle kunna åta sig att främja sådana projekt av större tidsutdräkt och med över flera budgetår utsträckta kostnader som statens forskningsråd erfarenhetsmäs-

sigt haft svårt att avdela medel för. Det vore därför naturligt att i direktiven till utredningskommittén inginge ett uppdrag att åstadkomma en gränsdragning och arbetsfördelning i förhållande till redan existerande stödformer, så att garantier så långt möjligt skapades att forskningen genom den nu föreslagna donationen erhåller ett reellt nettotillskott i förhållande till vad forskningen eljest kan tillföras från det allmänna i form av nya resurser. Därvid borde det inskrivas i den förvaltande fondstyrelsens instruktion att statens forskningsråd regelmässigt skall höras innan beslut fattas om utdelning av forskningsanslag.

Under hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen i samband med behandlingen av riksbanksfullmäktiges skrivelse av den 1 mars 1962 till bankoutskottet angående dispositionen av upplupna vinstbelopp från riksbanken måtte uttala, att kommittén skall vid sin utredning angående riktlinjerna för den föreslagna donationsfonden särskilt söka åstadkomma en gränsdragning och arbetsfördelning i förhållande till redan existerande stödformer, så att garantier så långt möjligt skapas för att svensk forskning genom den nu föreslagna donationen erhåller ett reellt nettotillskott från det allmännas sida.

Stockholm den 13 mars 1962

Gunnar Helén